

Leidraad Actuariële Verklaring Pensioenfondsen onder de Wet toekomst pensioenen

Categorie: Leidraden
Opgesteld door: AG-Werkgroep Actuariële Verklaring Pensioenfondsen
Datum (laatste wijziging): 3 juli 2026

Inhoudsopgave

1.	Algemeen	3
2.	Toezichtkader en afbakening taak certificerend actuaris	7
3.	Pensioenwet	8
3.1	Artikel 126: Vaststelling technische voorzieningen	8
3.2	Artikel 127: Financiering ouderdomspensioen	11
3.3	Artikel 129: Terugstorting	11
3.4	Artikel 131: Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	12
3.5	Artikel 132: Vereist eigen vermogen (VEV)	12
3.6	Artikel 133: Dekking door waarden	12
3.7	Artikel 134: Korting pensioenaanspraken en -rechten	13
3.8	Artikel 135: Eisen ten aanzien van beleggingen	13
3.9	Artikel 136: Leningen	14
3.10	Artikel 137: Voorwaardelijke toeslagverlening	14
3.11	Artikel 138 en 139: (Actualisatie) herstelplan	14
3.12	Artikel 140: Maatregel MVEV	14
3.13	Artikel 145: ABTN	14
3.14	Artikel 170: Informatie en meldingsplicht	14
4.	Toedelingsregels	15
4.1	Definitie en inkadering	15
4.2	Artikel 10a: Solidaire premieovereenkomst	16
4.3	Artikel 10b: Flexibele premieovereenkomst	17
4.4	Artikel 10d en 10e: Solidariteits- en risicodelingsreserve	17
4.5	Artikel 35: Pensioenreglement	17
4.6	Artikel 63a: Variabele uitkering	17
5.	Risicohouding	19
5.1	Definitie en inkadering	19
5.2	Artikel 52b lid 1: Risicohouding en toedelingsregels	19
5.3	Artikel 52b lid 2: Risicopreferentieonderzoek	20
6.	Overige onderwerpen	21
6.1	Eigen vermogen	21
6.2	Materialiteit	21
6.3	Oordeel	21
6.4	Ambitieniveau van de solidaire premiereregeling	22
6.5	Overgang gedurende het jaar	22

1. Algemeen

Dit document

Op grond van de Pensioenwet (PW) en de Wet verplichte beroepspensioenregeling (WVB) geeft een certificerend actuaaris jaarlijks een actuariële verklaring af in het kader van zijn rol met betrekking tot het prudentieel toezicht op pensioenfondsen. Voor deze verklaring is een standaard opgesteld¹. De voorliggende leidraad biedt richtlijnen voor de werkzaamheden die de certificerend actuaaris verricht om de actuariële verklaring te kunnen afgeven. Deze leidraad is van toepassing voor actuariële certificeringswerkzaamheden voor pensioenfondsen die een pensioenregeling uitvoeren conform de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De leidraad actuariële verklaring voor pensioenfondsen die gold tot aan de invoering van de Wet toekomst pensioenen – 1 juli 2023 – blijft van toepassing voor actuariële certificeringswerkzaamheden voor pensioenfondsen die niet invaren.

In deze leidraad is aangesloten bij de opsomming van wetsartikelen van de PW / onderwerpen waaraan een pensioenfonds moet voldoen. De wetsartikelen in de WVB sluiten aan bij de artikelen in de PW, maar hebben een ander nummer. Bijgaande leidraad geldt naar analogie voor beide wetten. In hoofdstuk 2 bespreken wij het toezichtkader en de reikwijdte van de taak van de certificerend actuaaris. In hoofdstuk 3 gaan we nader in op de artikelen 126 t/m 140, 145 en 170 van de PW. Hoofdstuk 4 ziet toe op de correcte toepassing van de toedelingsregels en hoofdstuk 5 op de regels ten aanzien van de risicohouding.

Waar nodig wordt in de leidraad onderscheid gemaakt naar certificering voor de flexibele premieregeling (FPR) en de solidaire premieregeling (SPR). En waar in dit document de certificerend actuaaris met “hij” wordt besproken, wordt daarmee ook de vrouwelijke certificerend actuaaris bedoeld. Daar waar gesproken wordt over “pensioenen” worden zowel pensioenaanspraken als pensioenrechten bedoeld.

Actuariële verklaring bij het jaarverslag van een pensioenfonds²

Volgens PW artikel 147 waarmerkt de (bevoegd) certificerend actuaaris de actuariële staten, voorzien van een actuariële verklaring. Het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) heeft in Afdeling IV van het Reglement van Orde (RvO) vastgelegd wat van een certificerend³ actuaaris wordt verwacht in het kader van diens rol met betrekking tot het prudentieel toezicht op pensioenfondsen. In artikel 10, lid 3, worden de aspecten omschreven die hij dient te beoordelen en wordt aangegeven dat hij een “Actuariële Verklaring” verstrekt bij de jaarrekening van een pensioenfonds.

Deze bepalingen in het RvO over de rol van de certificerend actuaaris stemmen overeen met bepalingen in handreikingen van het AG en de NBA over gebruikmaking van elkaars werkzaamheden en met bepalingen in onder andere de PW. Zo wordt in de “Handreiking certificerend actuaaris en externe accountant”, uitgevaardigd door het AG en de NBA-handreiking 1120⁴, gesteld dat de accountant bij zijn oordeelsvorming rekening houdt met de verklaring van de certificerend actuaaris bij de jaarrekening van het pensioenfonds.

¹ Deze verklaring is in een separaat document opgenomen en jaarlijks – bij wijzigingen – vastgesteld door de ALV.

² Onder Pensioenfonds wordt ook verstaan een collectiviteitskring van een Algemeen Pensioenfonds.

³ In de PW wordt voor ‘certificerend actuaaris’ de term ‘waarmerkend actuaaris’ gebruikt.

⁴ Beide handreikingen worden nog (in overleg) aangepast aan de nieuwe wetgeving.

Actuariële verklaring

Het AG is van mening dat de certificerend actuaris zich een oordeel moet vormen over de vermogenspositie van het pensioenfonds rekening houdend met de risico's van actuariële en financiële aard.

Volgens de PW beoordeelt de certificerend actuaris onder de Wtp niet alleen de technische voorzieningen maar ook de toedelingsregels en de risicohouding. Omdat de financiële stromen sterk van elkaar afhankelijk zijn, dient de certificerend actuaris deze in samenhang te beoordelen, inclusief werking van de solidariteitsreserve dan wel risicodelingsreserve en beoordeling van de collectieve uitkeringsfase. Het AG is daarbij van mening dat de vaststelling van de uitkeringen hier ook onderdeel van uitmaakt, inclusief eventuele collectieve aanpassingen van deze uitkeringen.

Status Leidraad

Deze leidraad is conform de Classificatie regelgeving van het AG een Leidraad, dat wil zeggen dat deze ondersteunend is en kan worden toegepast.

Deze leidraad bevordert dat certificerend actuarissen bij het opstellen van de actuariële verklaring zoveel mogelijk eenzelfde c.q. consistente benadering toepassen.

De certificerend actuaris dient in zijn certificeringsrapport de onderbouwing van de totstandkoming van de actuariële verklaring op te nemen en zal de uitgevoerde werkzaamheden daarin beschrijven. Zijn rapport wordt gezien als de toelichting op de verklaring en is bedoeld voor het bestuur, overige fondsorganen, accountant en toezichthouder DNB.

Verantwoordelijkheid

Het bestuur is primair verantwoordelijk voor het vaststellen van het jaarverslag en daarmee ook van de voorziening en voor een adequate beschrijving en analyse daarvan. Deze verantwoordelijkheid ontslaat de certificerend actuaris niet van de verplichting om ook zelf te oordelen. Hij voert eigen analyses uit om tot zijn oordeel te komen.

Administratieve basisgegevens

Bij de beoordeling van de basisgegevens is sprake van een wisselwerking tussen accountant en certificerend actuaris. De accountant richt zich in eerste instantie op de juistheid van de Kritische Data Elementen (KDE's). Vervolgens kan de certificerend actuaris oordelen over de toepassing van de toedelingsregels, waarna de accountant tot slot een oordeel kan geven over het persoonlijk pensioenvermogen van deelnemers.

Om de samenwerking en rolverdeling tussen accountants en actuarissen te verduidelijken, wordt in de Actuariële Verklaring gerefereerd aan bevindingen van de accountant inzake de betrouwbaarheid van de administratieve basisgegevens en aan overige uitgangspunten die voor het oordeel van de certificerend actuaris van belang zijn.

De certificerend actuaris moet erop toezien dat gebruikte gegevens (blijven) corresponderen met de vastgestelde versie van de jaarrekening en verslagstaten.

We merken op dat de NBA heeft aangegeven dat de accountant geen assurance meer kan geven bij de basisgegevens, middels een aparte verklaring. Wel is afgesproken dat

de accountant de controlebevindingen over de administratieve basisgegevens schriftelijk terugkoppelt. Het NBA en het AG zijn nog in overleg om uniforme procesafspraken te maken en vast te leggen, langs onderstaande lijn:

- Accountant en certificerend actuaris maken vooraf goede afspraken over het gebruik van elkaar werkzaamheden en maken afspraken over “wie doet wat?”;
- Accountant en certificerend actuaris bespreken interne processen en bevindingen vanuit de ISAE dan wel interne procesdocumenten en stellen vast waar de grootste risico's liggen;
- Accountant en certificerend actuaris maken afspraken over de controles van de onderliggende KDE's (basisgegevens). De accountant focust zich op de algemene basisgegevens en reguliere mutaties; de certificerend actuaris focust zich op de toepassing van de toedelingsregels (financieel / biometrisch) en vaststelling van de uitkeringen;
- Accountant oordeelt over juistheid en volledigheid van de PPV's (als geheel) als onderdeel van de jaarrekening controle;
- Accountant en certificerend actuaris informeren elkaar over elkaars controlebevindingen en leggen de controlebevindingen schriftelijk vast ten behoeve van het jaarwerk dossier.

Indien de accountant geen comfort kan geven bij de administratieve basisgegevens waarop de certificerend actuaris zich bij zijn beoordeling dient te baseren, onthoudt de certificerend actuaris zich van het geven van een oordeel. Daarvan kan onder bijzondere omstandigheden worden afgeweken. In dit geval is het wel noodzakelijk, dat een kritisch onderzoek wordt ingesteld zowel naar de herkomst en de consistentie van de basisgegevens als naar de gevoeligheid van de totale uitkomsten voor onjuiste basisgegevens.

Indien gegevens ontbreken om te kunnen komen tot toetsing van gekozen grondslagen en methoden, neemt de certificerend actuaris bijzondere voorzichtigheid in acht. Ook hier gaat hij na of het mogelijk is tot een betere situatie te komen. Voorts dient hij van geval tot geval te beslissen of hij in zijn verklaring en/of rapport van het ontbreken van bedoelde gegevens melding moet maken.

De vrije tekst in de Actuariële Verklaring biedt ruimte om bovengenoemde situaties te behandelen.

Ondertekening

Uit de tot dusverre door DNB gevoerde praktijk kan worden opgemaakt dat “de actuaris” door DNB wordt geïnterpreteerd als een natuurlijke persoon, die als persoon kan worden aangesproken op zijn verantwoordelijkheid voor de door hem afgegeven oordelen. Uit de wetgeving in combinatie met de gevoerde praktijk kan niet eenduidig worden opgemaakt of een kantoor mag optreden als “de” certificerend actuaris (namens wie het AG-lid vervolgens certificeert). Naar de mening van het AG gaat het om een natuurlijke persoon die ondertekent en die daarbij aangeeft aan welk kantoor hij is verbonden.

Het kantoor is doorgaans de “economische eigenaar” van de certificeringsopdracht. Immers het pensioenfonds geeft aan het kantoor de opdracht tot certificering en verzoekt om de voordracht van een persoon, die als certificerend actuaris optreedt.

In lijn met deze gedachte is de actuariële verklaring in de ik-vorm opgesteld, wat overigens niet wil zeggen dat alle werkzaamheden die ten grondslag liggen aan het oordeel door de certificerend actuaris in persoon zijn uitgevoerd.

Te allen tijde moet uit de ondertekening blijken welke persoon de verantwoordelijkheid heeft aanvaard voor de certificering.

Opstellen en actualisatie van deze leidraad

Deze leidraad is opgesteld door de werkgroep actuariële verklaring pensioenfondsen, bestaande uit de volgende leden:

- Pieter Heesterbeek
- Kristel Kusters
- Richard Meijer
- Jeroen Schilder (voorzitter)
- Martin Wouda

Deze leidraad is opgesteld naar de huidige stand van zaken en inzichten. Deze leidraad zal worden herzien op basis van ervaringen die worden opgedaan met de actuariële certificering onder de Wtp.

2. Toezichtkader en afbakening taak certificerend actuaris

De certificerend actuaris moet zich conform PW artikel 147 lid 4 ervan overtuigen dat het pensioenfonds heeft voldaan aan de PW artikelen 126 tot en met 140 en de correcte toepassing van de toedelingsregels en de regels ten aanzien van de risicohouding, met inachtneming van de onderliggende besluiten en regelingen.

Voor wat betreft een Algemeen Pensioenfonds (APF) dient de certificerend actuaris per collectiviteitkring een actuariële verklaring te verstrekken. Voor zover het weerstandsvermogen van het APF als geheel aanleiding geeft tot verminderde zekerheid van de vermogenspositie van de collectiviteitkringen, kan de certificerend actuaris dat betrekken in zijn oordeel.

In artikel 147 van de PW is opgenomen dat een pensioenfonds staten verstrekt aan de toezichthouder en dat de actuariële staten gewaarmerkt zijn door een bevoegd actuaris. De certificerend actuaris is een bevoegd actuaris.

Bij de actuariële staten hoort een actuarieel verslag (lees: certificeringsrapport) voorzien van een verklaring van de certificerend actuaris.

Met deze verklaring bevestigt de certificerend actuaris dat hij zich ervan heeft overtuigd dat is voldaan aan:

- de artikelen 126 t/m 140 van de PW en
- de correcte toepassing van de toedelingsregels en
- de regels ten aanzien van de risicohouding.

3. Pensioenwet

3.1 Artikel 126: Vaststelling technische voorzieningen

Een pensioenfonds houdt technische voorzieningen (TV) aan ter financiering van toezeggingen die zij heeft gedaan. De volgende TV kunnen aangehouden worden door een pensioenfonds:

- TV zijnde de som van de Persoonlijke Pensioenvermogens (PPV).
- Overige voorzieningen:
 - Voorziening voor operationele kosten (ook wel kostenvoorziening).
 - IBNR-voorziening.
 - Schadevoorziening arbeidsongeschikten.
 - Eventuele andere voorzieningen (bijvoorbeeld eerbiedigende werking nabestaandenpensioen).

Bij de verwoording van het oordeel over de voorziening is aangesloten bij de bewoordingen in wetteksten betreffende het oordeel van de certificerend actuaaris. Daarom wordt verklaard dat er toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld. De constatering, dat de hoogte van de overige voorzieningen – als geheel gezien – “toereikend” is, wordt geïnterpreteerd als: de hoogte van de overige voorzieningen bevindt zich *ten minste* op het *niveau*, dat uitgaande van *realistische grondslagen* als *prudent* te kenmerken is.

TV

De TV dient ter dekking van de opgebouwde pensioenen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Voor latente pensioenen is de TV gelijk aan de som van de PPV's. Er is immers nog enkel sprake van premieregelingen. De actuaaris stelt hierbij vast dat de TV in beginsel gelijk is aan de som van de PPV's. Uitzonderingen hierop zijn mogelijk afhankelijk van de financiële opzet van het pensioenfonds, bijv. bij premiebetaling achteraf.

Bij ingegane pensioenen is er onderscheid tussen vastgestelde en variabele pensioenen. Bij variabele pensioenen kan verder onderscheid gemaakt worden tussen pensioenen die onderdeel vormen van een uitkeringscollectief en pensioenen waarbij geen sprake is van een uitkeringscollectief. Hieronder gaan wij verder in op elk van deze pensioenen:

- Vastgestelde pensioenen
Daar waar een pensioenfonds een vast pensioen heeft toegezegd, is het FTK dat toeziet op DB-aanspraken van toepassing. De technische voorziening is dan gelijk aan de actuariële contante waarde van de pensioenen. De certificerend actuaaris controleert deze TV door deze na te rekenen. Wij verwijzen naar de bestaande FTK-leidraad die opgesteld is voor het stelsel dat gold tot de Wtp, inzake de controle van de TV van vastgestelde pensioenen. In het vervolg van deze tekst gaan wij er van uit dat het pensioenfonds enkel variabele pensioenen heeft toegezegd.
- Variabele pensioenen – wel onderdeel van een uitkeringscollectief

De TV van een variabel pensioen is gelijk aan het kapitaal dat hier tegenover staat. Dit geldt overigens op het moment waarop het variabel pensioen is vastgesteld of herijkt. Het ligt in de lijn der verwachting dat pensioenfondsen éénmaal per jaar de variabele pensioenen herijken. Een variabel pensioen wordt (voor het eerst) vastgesteld op moment dat een deelnemer het kapitaal gebruikt voor een levenslang variabel ouderdomspensioen en eventueel ook een latent variabel partnerpensioen.

De certificerend actuaris controleert of de vaststelling dan wel herijking van de variabele pensioenen gedurende het jaar correct is uitgevoerd, rekening houdend met eventuele toedeling uit de solidariteits- of risicodelingsreserve en een eventueel nog niet toegekend rendement (SPR: spreidingsvermogen). Er bestaan twee manieren om het spreidingsvermogen bij te schrijven aan het uitkeringsvermogen en daarmee in de uitkering: in gelijke stappen (dakpansgewijs) of in afnemende mate (asymptotisch). Bij een dakpansgewijze spreidingsmethode houdt de certificerend actuaris rekening met de contante waarde van de "dakpannen". Bij een asymptotische spreidingsmethode houdt de certificerend actuaris rekening met de juiste toepassing van een eventuele frontstop of backstop.

In voorkomende gevallen dient per maand rekening gehouden te worden met de actuele verhouding tussen het spreidingsvermogen en het uitkeringsvermogen (ook wel: "fictieve dekkingsgraad") van het uitkeringscollectief op het herijkingsmoment. De certificerend actuaris vergewist zich ervan dat de door het pensioenfonds opgegeven pensioenen in lijn liggen met het collectieve kapitaal dat daar tegenover staat.

- Variabele pensioenen – geen onderdeel van een uitkeringscollectief
In de praktijk komt het variabele pensioen dat geen onderdeel is van een uitkeringscollectief niet of nauwelijks voor. Wij volstaan hier met de constatering dat de werkzaamheden in lijn liggen met de situatie van de vorige bullet (wel uitkeringscollectief).
- Realistische doch prudente grondslagen
In de vaststelling van de variabele uitkeringen en overige voorzieningen wordt gebruik gemaakt van actuariële grondslagen. De certificerend actuaris beoordeelt deze grondslagen en gaat na of deze realistisch en prudent zijn (i.e. best estimate).

Onder andere de volgende grondslagen spelen hier een rol:

- Overlevingstafels (inclusief voorzienbare sterftetrend)
Vertrekpunt bij de keuze van de overlevingstafel is de meest recent gepubliceerde AG Prognosetafel of CBS overlevingstafel. Indien de laatste gebruikt wordt, vergewist de certificerend actuaris zich ervan hoe het pensioenfonds de overlevingstafel van het CBS heeft geïmplementeerd. Daarbij kan gedacht worden aan hoe het pensioenfonds is omgegaan met de omrekening van de sterftekansen op halve leeftijden naar hele leeftijden en hoe het pensioenfonds de sterftekansen heeft vastgesteld voor leeftijden hoger dan

de hoogste door het CBS gepubliceerde leeftijd (thans 99). Het fonds dient dit beleidsmatig te hebben vastgesteld.

- Ervaringssterfte
De certificerend actuaris beoordeelt de wijze waarop het pensioenfonds de ervaringssterfte heeft vastgesteld en in hoeverre dit in lijn is met enerzijds hetgeen hierover is opgenomen in de "Good Practice – Gebruik Fondsspecifieke Ervaringssterfte" van DNB en anderzijds in de "Leidraad Backtesting Ervaringssterfte" van het AG.
- Rentetermijnstructuur
Beoordeling of de juiste RTS is gehanteerd bij de vaststelling van de maandelijkse uitkeringen. Daarbij wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met het projectierendement dat – onder voorwaarden – kan afwijken van de door DNB gepubliceerde RTS. Bij de FPR is dit vormgegeven door een vaste daling / stijging van de uitkering.
- Partnerfrequenties en leeftijdsverschil
Beoordeling of het fonds gebruik maakt van recente, fondsspecifieke partnerfrequenties en een onderbouwd fondsspecifiek leeftijdsverschil.
- Sekseneutraliteit
Beoordeling van de passendheid van de toegepaste man/vrouw verhouding.

Kostenvoorziening

De certificerend actuaris vergewist zich ervan dat het pensioenfonds een goede financiële opzet heeft, waaronder met betrekking tot de financiering van kosten. De certificerend actuaris beoordeelt of de kostenvoorziening toereikend is vastgesteld op basis van een kasstroommethode (de excasso-methode is niet meer toegestaan). Hierbij wordt tevens verwezen naar de uitingen van DNB op dit vlak⁵. De certificerend actuaris heeft hierbij speciale aandacht voor de volgende onderdelen:

- de wijze waarop toekomstige kosten worden voorzien, inclusief een inflatieveronderstelling
- hoe en wanneer deze vrijvallen
- hoe de kosten voor nieuwe deelnemers worden gefinancierd
- (in geval van het liquidatiescenario): hoe het uitstel van het liquidatiemoment en de daarmee gepaard gaande kosten worden gefinancierd⁶

IBNR-voorziening

Indien een pensioenfonds een dekking aanbiedt voor premievrijstelling bij invaliditeit (PVI), en/of arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP), dan houdt een pensioenfonds tevens een IBNR-voorziening aan (IBNR staat voor *incurred but not reported*). Deze voorziening dient ter dekking van de lasten die het pensioenfonds naar verwachting zal maken voor

⁵ <https://www.dnb.nl/voor-de-sector/open-boek-toezicht/sectoren/pensioenfondsen/prudentieel-toezicht/technische-voorzieningen/kostenvoorziening-pensioenfondsen/>

⁶ Bijv.: bij de kostenvoorziening wordt een liquidatietermijn van vijf jaar verondersteld. Aan het einde van het boekjaar zou die termijn – na het vrijvallen van de eerste kostenkasstroom – vier jaar zijn geworden. Als de oorspronkelijke termijn van vijf jaar wordt gehandhaafd, dient er financiering te zijn voor het terugbrengen van de termijn van vier naar vijf jaar. Dit kan niet toekomstbestendig uit de operationele reserve worden gefinancierd.

deelnemers die op waarderingsmoment al (langdurig) ziek zijn, maar nog niet arbeidsongeschikt. Bij herverzekering van dit risico (inclusief uitlooprisko) blijft de verplichting in beginsel in stand, maar kan het bestuur er mogelijk voor hebben gekozen geen IBNR-voorziening op te nemen.

Schadevoorziening

Voor arbeidsongeschikte deelnemers die (deels) premievrijgesteld zijn, ontvangt het pensioenfonds geen of slechts ten dele premies ter dekking van toekomstige opbouw en risicodekking. Een pensioenfonds houdt een schadevoorziening aan voor het premievrijgestelde deel van de opbouw, risicodekking voor overlijden en kosten.

Verloop van de genoemde voorzieningen en technische analyse

Als onderdeel van de beoordeling van de juistheid van de stand van de TV, beoordeelt de certificerend actuaris tevens het verloop van de TV. In aanvulling daarop wordt het verloop van de TV geconfronteerd met de financiële posten die daarmee samenhangen en wordt op grond daarvan een technische analyse opgesteld door het pensioenfonds. De certificerend actuaris beoordeelt de technische analyse als onderdeel van de controle van de TV.

De certificerend actuaris stelt vast of de gehanteerde methodieken consistent zijn met voorgaande jaren en indien deze gewijzigd zijn, of hier een deugdelijke onderbouwing voor aanwezig is.

3.2 Artikel 127: Financiering ouderdomspensioen

Voor dit artikel zijn geen nadere wettelijke eisen gesteld. Voor de beoordeling van de premieopbouw vergewist de certificerend actuaris zich ervan dat:

- De risicopremies (overlijden en arbeidsongeschiktheid) en eventuele opslagen conform beleid zijn bepaald.
- De netto spaarpremie correct is afgeleid. Hierbij wordt onderkend dat er verschillende methodes zijn om de spaarpremie te bepalen. Zo zijn er regelingen waarin de spaarpremie een arbeidsvoorwaardelijke afspraak is tussen sociale partners (kosten en risicopremies komen hier bovenop) en zijn er regelingen waarbij de bruto premie de afspraak is en de netto spaarpremie de resultante is van alle aftrekposten.
- De spaarpremie is bijgeschreven bij de persoonlijke pensioenvermogens.

Met het sinds 1 juli 2023 vervallen van artikel 128 is de formele toets op kostendekkendheid vervallen. De certificerend actuaris toetst echter nog steeds of sprake is van een solide financiële opzet van het fonds. Deze toets valt in beginsel onder artikel 143 (beheerste en integere bedrijfsvoering), maar mocht hier niet aan worden voldaan, is er een verhoogd risico op een korting op grond van artikel 140. Bijvoorbeeld: het gebruik van structureel te lage risicopremies of te lage kostenopslagen. Mocht zich dit voordoen, kan de certificerend actuaris gebruik maken van de vrije tekstruimte in de actuariële verklaring om hier een opmerking over op te nemen. Zie ook 3.7: artikel 134.

3.3 Artikel 129: Terugstorting

Als er sprake is van een premierterugstorting, dan toetst de certificerend actuaris of voldaan is aan de criteria voor premierterugstorting. De verwachting is overigens dat onder een Wtp-regeling premierterugstorting niet langer aan de orde zal zijn.

3.4 Artikel 131: Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)

De certificerend actuaris beoordeelt of het pensioenfonds het MVEV heeft vastgesteld conform artikel 131 PW. Bij deze beoordeling gebruikt de certificerend actuaris de Leidraad "Vaststelling van het Minimaal Vereist Eigen Vermogen" van het AG. Tevens toetst de certificerend actuaris of het toetsvermogen ten minste gelijk is aan het MVEV. Het toetsvermogen is het eigen vermogen van het pensioenfonds exclusief bestemmingsfondsen (solidariteitsreserve, risicodelingsreserve en/of compensatiedepot).

3.5 Artikel 132: Vereist eigen vermogen (VEV)

Voor premieregelingen is de (netto) TV altijd gelijk aan het kapitaal dat voor de deelnemer beschikbaar is. Om die reden voldoet een pensioenfonds automatisch aan het vereiste dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de TV.

Het VEV is dientengevolge niet van toepassing voor pensioenfondsen die enkel uitvoering geven aan premieregelingen, met uitzondering van een flexibele premieregeling met vastgestelde uitkeringen. In dat geval beoordeelt de certificerend actuaris de vaststelling van het VEV.

In een situatie van (volledige) verzekering kan er sprake zijn van kredietrisico op de verzekeraar. Voor de waardering van dit kredietrisico kunnen aparte (aanvullende) beleidsregels of richtlijnen van toepassing zijn. De certificerend actuaris dient met deze bepalingen rekening te houden. Naar de laatste stand van de wetgeving is (de afslag voor) dit kredietrisico overigens nihil.

3.6 Artikel 133: Dekking door waarden

De certificerend actuaris beoordeelt of het toetsvermogen van het pensioenfonds positief of nul is. Als dat het geval is, is voldaan aan artikel 133.

3.6.1 Artikel 133a: Beleidsdekkingsgraad

Dit artikel is alleen van toepassing als het fonds beleggingsrisico loopt. Het karakter van de regeling als geheel is bepalend voor de vraag of er sprake is van beleggingsrisico. Alleen als een pensioenfonds onder de Wtp vastgestelde uitkeringen uitvoert (of sprake is van een in de pensioenregeling opgenomen garantie) wordt geacht sprake te zijn van beleggingsrisico voor het pensioenfonds, zo is door DNB aangegeven in de Q&A over het minimaal vereist eigen vermogen. Resultaten ten aanzien van de kostenvoorziening, de IBNR-voorziening en de schadevoorziening voor premievrijstelling komen wel ten gunste of ten laste van het eigen vermogen van het fonds, maar hebben geen invloed op de karakterisering van de regeling als geheel, die voor risico deelnemers blijft.

De certificerend actuaris beoordeelt of de beleidsdekkingsgraad is vastgesteld conform de wettelijke bepalingen en voorts gaat hij na of de beleidsdekkingsgraad voldoende betrouwbaar is. Hij kan dit doen op basis van een daartoe ingericht proces dat voldoende waarborg biedt. Hij kan hiervoor in overleg treden met de accountant.

Genoemd proces bevat o.a. een plausibiliteitstoets met betrekking tot het verloop van de maandelijkse dekkingsgraden die ten grondslag liggen aan de beleidsdekkingsgraad. De vergelijking van de voorlopige dekkingsgraad en de definitieve dekkingsgraad per

31 december en de gegeven verklaring van het verschil geeft een ander handvat bij het controleproces.

3.6.2 Artikel 133b: Melding Reële dekkingsgraad aan toezichthouder

Dit artikel is alleen van toepassing als het fonds beleggingsrisico loopt. Het karakter van de regeling als geheel is bepalend voor de vraag of er sprake is van beleggingsrisico (zie hiervoor).

De certificerend actuaris dient te toetsen of de reële dekkingsgraad juist is berekend (zie ook artikel 7 van de Regeling PW) en gemeld is aan DNB.

3.7 Artikel 134: Korting pensioenaanspraken en -rechten

De kortingsmaatregel is een noodmaatregel die alleen in uiterste gevallen ingezet mag worden; het is een ultimum remedium.

- Voor pensioenregelingen waarbij het fonds geen beleggingsrisico loopt, is hier alleen sprake van in het kader van het aanzuiveren van het toetsvermogen tot het MVEV op grond van artikel 11a Besluit FTK.
- Voor pensioenregelingen waarbij het fonds wel beleggingsrisico loopt (vastgestelde uitkeringen), is hier sprake van in het kader van een herstelplan op grond van artikel 138/139.

De certificerend actuaris ziet erop toe dat de financiële opzet ex-ante zodanig is dat korting van aanspraken normaal gesproken niet zal optreden. Als er desondanks toch een korting wordt toegepast, gaat hij na of die korting legitiem is toegepast.

Indien het bestuur van een pensioenfonds heeft besloten tot een korting van pensioenaanspraken en -rechten, dan dient de certificerend actuaris dit te vermelden in de vrije tekst van de actuariële verklaring (zie hiervoor onder Toelichting). Daarbij geeft hij aan of en zo ja op welke wijze de onvoorwaardelijke korting in de waardering van de technische voorzieningen is verwerkt.

3.8 Artikel 135: Eisen ten aanzien van beleggingen

Pensioenfondsbeleggingen om de aangegane verplichtingen te kunnen nakomen. Beleggingen moeten geschieden in overeenstemming met de prudent-person regel. Dit is een grotendeels open norm, ter invulling aan het bestuur van het pensioenfonds. Wij verwijzen naar de aparte leidraad van het AG over de prudent-person regel.

3.9 Artikel 136: Leningen

Het is een pensioenfonds niet toegestaan leningen aan te gaan met als belangrijkste doelstelling door balansverlenging extra rendement te genereren. Met financiële derivaten kan ook een balansverlenging bereikt worden. Zolang deze derivaten bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of dienen om een doeltreffend portefeuillebeheer te vergemakkelijken, bestaan daartegen eveneens geen bezwaren.

Aan een pensioenfonds kunnen achtergestelde leningen zijn verstrekt. In artikel 8 en 9 van het Besluit FTK zijn nadere voorwaarden vermeld voor het kunnen meetellen van achtergestelde leningen als onderdeel van het eigen vermogen ter dekking van het (minimaal) vereist eigen vermogen. De certificerend actuaris dient na te gaan of de achtergestelde leningen op correcte wijze in het eigen vermogen zijn verwerkt.

3.10 Artikel 137: Voorwaardelijke toeslagverlening

Dit artikel is alleen van toepassing als het fonds vastgestelde uitkeringen uitvoert. In dat kader wordt verwezen naar de bestaande FTK-leidraad.

3.11 Artikel 138 en 139: (Actualisatie) herstelplan

Deze artikelen zijn alleen van toepassing als het fonds vastgestelde uitkeringen uitvoert. In dat kader wordt verwezen naar de bestaande FTK-leidraad.

3.12 Artikel 140: Maatregel MVEV

Dit artikel is alleen van toepassing als het fonds vastgestelde uitkeringen uitvoert. In dat kader wordt verwezen naar de bestaande FTK-leidraad. Als sprake is van een ontoereikend toetsvermogen onder een Wtp-regeling en dit moet worden aangevuld op grond van artikel 11a Besluit FTK, valt dit onder artikel 134 (Korting).

3.13 Artikel 145: ABTN

De ABTN is geen onderdeel van de artikelen waarop de Actuariële Verklaring betrekking heeft. Het is echter noodzakelijk dat de certificerend actuaris in ieder geval nagaat of de wijze waarop feitelijk uitvoering wordt gegeven aan de artikelen 126 tot en met 140, de toedelingsregels en de regels omtrent de risicohouding overeenstemt met het in de ABTN omschreven beleid. Voor zover dat niet het geval is, dient daarover in elk geval in het certificeringsrapport een opmerking worden gemaakt.

3.14 Artikel 170: Informatie en meldingsplicht

De certificerend actuaris moet aan DNB zo spoedig mogelijk elke omstandigheid melden waarvan hij bij zijn certificeringswerkzaamheden kennis heeft gekregen en die in strijd is met de wet of die de nakoming van de door het fonds aangegane verplichtingen bedreigt. Dit geldt overigens niet voor sec een overtreding van de artikelen 126 tot en met 140, omdat de certificerend actuaris hier reeds melding van maakt via de actuariële staten aan DNB. De certificerend actuaris hoeft geen specifiek onderzoek te verrichten of er sprake is van dergelijke omstandigheden. Als hij de kennis (al dan niet toevallig) krijgt bij zijn werkzaamheden, zal hij eerst het fonds in de gelegenheid stellen dit aan DNB te melden. Hij zal bewaken dat de melding wordt gedaan. Als het fonds niet snel genoeg tot melding overgaat, is de certificerend actuaris zelf verplicht DNB in te lichten.

4. Toedelingsregels

4.1 Definitie en inkadering

In artikel 147 lid 4 is onder andere opgenomen dat de actuaris zich ervan heeft overtuigd dat voldaan is aan de correcte toepassing van de toedelingsregels.

Wat wordt er verstaan onder toedelingsregels? De PW hanteert hierbij de volgende definitie:

"De wijze waarop bij de solidaire premieovereenkomst financiële mee- of tegenvallers als gevolg van het collectief gevoerde beleggingsbeleid, de ontwikkeling van de levensverwachting en het sterfteresultaat via beschermingsrendementen en overrendementen in de voor pensioenuitkering bestemde vermogens of in de solidariteitsreserve worden verwerkt."

De toedelingsregels zien dus specifiek toe op de SPR. Bij de FPR zijn er geen toedelingsregels gedefinieerd, maar kan er wel sprake zijn van een collectief toedelingsmechanisme:

"Wijze waarop financiële mee- en tegenvallers collectief worden verwerkt in variabele uitkeringen van flexibele premieovereenkomsten."

Na overleg met DNB wordt bovenstaande zodanig geïnterpreteerd dat de verklaring van de certificerend actuaris ook toeziet op het collectief toedelingsmechanisme.

In de vergelijking tussen de twee definities valt op dat de toedelingsregels bij een SPR toezien op (in andere woorden) de verdeling van het financiële beschermings- en overrendement, het resultaat op macrosterfte en het resultaat op biometrisch beschermings- en overrendement (i.e. microsterfte). Bij de FPR ziet het collectief toedelingsmechanisme (volgens de definitie van de PW) echter alleen op de verdeling van financiële mee- en tegenvallers. Na overleg met DNB wordt bovenstaande zodanig geïnterpreteerd dat ook biometrische resultaten (macro en micro) onder de definitie vallen van het collectief toedelingsmechanisme.

De 'toedelingsregels' zoals toegepast in de Actuariële Verklaring omvatten daarmee in ieder geval de volgende onderdelen:

- Verdeling van het financieel en biometrisch rendement, gesplitst naar beschermingsrendement en overrendement.
- Aanpassingen van de uitkeringen.
- Vaststelling van nieuwe uitkeringen.
- De werking van de spreidingssystematiek en het vermogen dat daarmee wordt aangehouden voor de toekomst.
- De werking van de solidariteitsreserve/risicodelingsreserve.

Het pensioenfonds dient daarnaast aan te tonen dat de toedelingsregels voor de beschermings- en overrendementen zodanig zijn, dat er op voorhand geen sprake is van herverdelingseffecten. Hiervan kan alleen afgeweken worden indien sprake is van gelijke aanpassingen in de uitkeringen in de uitkeringsfase en de bijbehorende latente partnerpensioenen. Er dient bovendien te worden vastgesteld dat in het laatste geval de

herverdelingseffecten enkel en alleen optreden tussen de pensioengerechtigden onderling.

In de navolgende paragrafen gaan we nader in op de werkzaamheden die van de certificerend actuaris verwacht worden.

4.2 Artikel 10a: Solidaire premieovereenkomst

In lid 4 van dit artikel is opgenomen dat de financiële mee- en tegenvallers als gevolg van het collectieve beleggingsbeleid in de voor pensioenuitkering bestemde vermogens worden verwerkt door middel van toedelingsregels, die in ieder geval aansluiten bij de risicohouding per leeftijdscohort.

Daarnaast wordt het beschermingsrendement voor het renterisico toebedeeld ofwel op basis van wijziging van de RTS (indirecte methode) ofwel rechtstreeks uit het rendement van de daarvoor bestemde beleggingen (directe methode). Hierbij moet tevens rekening worden gehouden met de oprenting van het kapitaal met de rente.

De financiële mee- of tegenvallers als gevolg van de ontwikkeling van de levensverwachting (i.e. macrosterfte) en het sterfteresultaat (i.e. microsterfte) worden verwerkt door middel van aparte toedelingsregels of de solidariteitsreserve.

De certificerend actuaris vergewist zich ervan dat de toedelingsregels volledig en eenduidig zijn omschreven in de fondsdocumenten (waaronder de ABTN). Daarbij beoordeelt hij of de toedelingsregels zodanig zijn, dat er op voorhand geen sprake is van herverdelingseffecten.

De certificerend actuaris toetst de toepassing van de 'toedelingsregels' (zie 4.1) in beginsel op basis van een integrale schaduwberekening voor één of meerdere maanden. Het is aan te bevelen dat de certificerend actuaris in zijn verklaring opneemt op welke informatie hij zijn oordeel baseert.

Het pensioenfonds dient op maandbasis inzage te geven in de berekening van die toedeling, op een wijze die door de certificerend actuaris kan worden gecontroleerd. Hij stelt vast dat e.e.a. gebeurt in lijn met hetgeen in de fondsdocumenten is opgenomen en dat dit past binnen wet- en regelgeving. Indien er onvoldoende informatie aanwezig is om een schaduwberekening uit te voeren, kan de certificerend actuaris alleen een plausibiliteitscontrole uitvoeren. Daarvan dient hij melding te maken in de Actuariële Verklaring in de vorm van een vrije tekst of een voorbehoud bij de toedelingsregels.

Voor de toedeling van het beschermingsrendement zijn de werkzaamheden afhankelijk van de gehanteerde methode:

- Toedeling op basis van de indirecte methode: de certificerend actuaris toetst of de uitkomst van het toedelen van het beschermingsrendement in de lijn ligt der verwachting.
- Toedeling op basis van de directe methode: de actuaris toetst of het beschermingsrendement aansluit bij de achterliggende rapportage(s) van de vermogensbeheerder. Hij verifieert hierbij de herkomst of bron van de cijfers en of deze correct zijn overgenomen.

4.3 Artikel 10b: Flexibele premieovereenkomst

Bij de variabele uitkering worden financiële mee- of tegenvallers verwerkt die het gevolg zijn van:

- beleggingsrisico: d.m.v. individuele toedeling of een collectief toedelingsmechanisme.
- levensverwachting: d.m.v. individuele toedeling, een collectief toedelingsmechanisme of een risicodelingsreserve.
- sterfteresultaat: d.m.v. een collectief toedelingsmechanisme of een risicodelingsreserve.

De certificerend actuaris stelt vast dat de verwerking van financiële mee- of tegenvallers conform het door het fonds vastgestelde mechanisme plaatsvindt.

Indien sprake is van een collectief toedelingsmechanisme, dient het pensioenfonds inzage te geven in de berekening van die toedeling (vergelijkbaar aan de SPR, zie 4.2). De certificerend actuaris beoordeelt of het collectief toedelingsmechanisme zodanig is, dat er op voorhand geen sprake is van herverdelingseffecten.

Voor de toepassing van een toedelingsmechanisme geldt dat dit toegepast wordt op een toedelingskring die bestaat uit pensioengerechtigden, waarbij tevens de (gewezen) deelnemers deel kunnen uitmaken van de toedelingskring voor dat gedeelte van hun pensioenvermogen dat zij reeds ingebracht hebben in de toedelingskring voorafgaand aan de reglementaire pensioenleeftijd.

In afwijking van voorgaande zin geldt dat alle (gewezen) deelnemers of aanspraakgerechtigden deel kunnen uitmaken van de toedelingskring voor het collectief toedelingsmechanisme voor de verwerking van het (micro) sterfteresultaat.

De certificerend actuaris ziet erop toe dat is voldaan aan het voorgaande, door per collectief toedelingsmechanisme na te gaan hoe de toedelingskring is gevormd en of dat in lijn is met de wettelijke eisen en het door het fonds geformuleerde beleid.

4.4 Artikel 10d en 10e: Solidariteits- en risicodelingsreserve

De certificerend actuaris toetst de werking van de solidariteits- of risicodelingsreserve aan het beleid van het fonds en toetst tevens of het beleid past binnen de begrenzingen van PW artikelen 10d en 10e.

4.5 Artikel 35: Pensioenreglement

In PW-artikel 35 worden de toedelingsregels en de risicohouding benoemd in het kader van de inhoud van het pensioenreglement. De certificerend actuaris stelt vast dat de toedelingsregels en de risicohouding correct zijn omschreven in het pensioenreglement.

4.6 Artikel 63a: Variabele uitkering

In PW artikel 63a worden verschillende eisen gesteld aan en mogelijkheden geboden voor de inrichting van de flexibele premiereregeling en de solidaire premiereregeling. Deze hebben bijvoorbeeld betrekking op het toegestane projectierendement, de spreidingsperiode en de toedeling van rendementen.

De certificerend actuaris toetst of het beleid van het fonds past binnen de kaders van dit artikel.

5. Risicohouding

5.1 Definitie en inkadering

In artikel 147 lid 4 is opgenomen dat de certificerend actuaris met zijn verklaring bevestigt dat hij zich ervan heeft overtuigd dat voldaan is aan de correcte toepassing van de regels ten aanzien van de risicohouding.

PW artikel 1 definieert de risicohouding als: *"De vastgestelde mate waarin een groep deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bereid is beleggingsrisico's te lopen met oog op hun doelstellingen en de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan dragen gegeven de kenmerken van deze groep"*.

Op grond van artikel 14d Besluit uitvoering PW en WVB moeten pensioenuitvoerders het beleggingsbeleid baseren op de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden.

Hoe de certificerend actuaris toetst of aan de regels ten aanzien van de risicohouding is voldaan, wordt in de volgende paragrafen beschreven.

5.2 Artikel 52b lid 1: Risicohouding en toedelingsregels

De pensioenuitvoerder baseert zijn beleggingsbeleid en de toedelingsregels voor het beleggingsrisico op de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden.

De certificerend actuaris vergewist zich ervan dat bij de vaststelling van de risicohouding een onderscheid is gemaakt naar leeftijdscohorten en dat per leeftijdscohort een risicohouding is vastgesteld.

Het bestuur van het fonds toont aan dat de toedelingsregels en het beleggingsbeleid zijn gebaseerd op de risicohouding van het pensioenfonds. De certificerend actuaris toetst of het fonds heeft vastgelegd en aangetoond dat het beleggingsbeleid per leeftijdscohort past bij de risicohouding van het fonds.

Hoe stelt de certificerend actuaris vast dat de vastgestelde toedelingsregels aansluiten bij de vastgestelde risicohouding?

Vooraf - beleid

In de regel heeft de certificerend actuaris vooraf geen rol bij de toetsing of de toedelingsregels in een SPR of de lifecycle(s) in een FPR en bijbehorend beleggingsbeleid passend zijn bij de vastgestelde risicohouding. Het is echter wel noodzakelijk dat de actuariële sleutelfunctiehouder in het proces vooraf betrokken wordt. Achteraf toetst de certificerend actuaris. Voor deze toets steunt de certificerend actuaris op de uitgevoerde werkzaamheden door de actuariële functie.

De certificerend actuaris toetst verder of de risicohouding voldoet aan de vastgestelde uitgangspunten met betrekking tot de wettelijke risicomaatstaven.

Achteraf - risicoblootstelling

Naast dat de certificerend actuaris toetst of de toedelingsregels juist zijn toegepast, dient de certificerend actuaris jaarlijks (achteraf) te toetsen in hoeverre het beleggingsbeleid (inclusief toedelingsregels) passend is bij de vastgestelde risicohouding. De aansluiting van het beleggingsbeleid én eventuele verdeelregels op de vastgestelde risicohouding wordt jaarlijks getoetst.

Het fonds stelt een doorrekening op basis van de wettelijk voorgeschreven - projectieberekenningsmethode op met een uniforme scenarioset en toont daarmee aan of de feitelijke risicoblootstelling per leeftijdscohort voldoet aan de vastgestelde risicohouding. De feitelijke risicoblootstelling per leeftijdscohort wordt gerapporteerd in verslagstaat J607 van het fonds welke door de certificerend actuaris wordt afgetekend. Daarom toetst de certificerend actuaris de risicoblootstelling in beginsel middels een (schaduw)berekening.

5.3 Artikel 52b lid 2: Risicopreferentieonderzoek

De certificerend actuaris toetst of er een solide proces met bijbehorende vastlegging en onderbouwing bestaat voor de vertaling van een risicopreferentieonderzoek naar de risicohouding. De toetsing van de risicohouding per leeftijdscohort dient minimaal eenmaal per vijf jaar of bij een ingrijpende wijziging plaats te vinden. De certificerend actuaris toetst of het bestuur gebruik heeft gemaakt van onderzoek naar de risicopreferentie van deelnemers, wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken en of het risicodraagvlak voor minimaal 50% is meegewogen.

De certificerend actuaris kan hierbij steunen op de beoordelingswerkzaamheden van de actuariële functie.

6. Overige onderwerpen

6.1 Eigen vermogen

Voor de beoordeling van de financiële opzet is het van belang dat de certificerend actuaris inzicht heeft in de financiële stromen en de verwerking daarvan in enerzijds de solidariteitsreserve / risicodelingsreserve en anderzijds het toetsvermogen. Onderdelen hiervan vinden hun weerslag in de technische analyse, welke de certificerend actuaris in het kader van het jaarwerk dient te beoordelen.

6.2 Materialiteit

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en de vermogenspositie bepaalt de certificerend actuaris zelf de materialiteitsgrenzen die daarbij gehanteerd worden. Deze materialiteitsgrenzen en de materialiteitsgrenzen die de accountant hanteert, worden voor en na de controle afgestemd met de accountant. Beide grenzen zijn niet noodzakelijk gelijk aan elkaar. Verder komt de certificerend actuaris vooraf met de accountant overeen vanaf welke grens geconstateerde afwijkingen worden gerapporteerd.

In de actuariële verklaring is de volgende passage opgenomen:

"Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten."

De onjuistheden van materieel belang zien niet alleen op de hoogte van de voorziening en/of de vermogenspositie, maar ook op andere onderdelen van de controle, zoals de juiste toepassing van de toedelingsregels, de regels omtrent de risicohouding en de vaststelling van uitkeringen. Concreet betekent dit dat op deelonderwerpen een afwijkende (lagere) materialiteit gehanteerd kan worden. Het is aan de individuele certificerend actuaris om hier invulling aan te geven.

Afhankelijk van ervaringen met actuariële certificering onder de Wtp wordt dit onderwerp nader uitgewerkt in een volgende versie van de leidraad.

6.3 Oordeel

De certificerend actuaris geeft een oordeel bij de omvang van het eigen vermogen. Dit oordeel is tweeledig:

- Een oordeel bij de solidariteitsreserve / risicodelingsreserve. Daarbij beoordeelt de certificerend actuaris of de omvang zodanig is, dat de gestelde doelen met redelijke waarschijnlijkheid behaald kunnen worden.
- Een oordeel bij het toetsvermogen in relatie tot de beoogde omvang van het toetsvermogen (ter opvang van operationele risico's) of het startniveau bij invaren. Daarbij beoordeelt de certificerend actuaris of de marge ten opzichte van het minimaal vereist eigen vermogen voldoende is, zodat het risico op een daling van de uitkeringen beperkt is.

Bij beide onderdelen kan de certificerend actuaris een opmerking plaatsen. Zie daarvoor de toelichting in de actuariële verklaring.

6.4 Ambitieniveau van de solidaire premiereregeling

Het ambitieniveau van de solidaire premiereregeling valt formeel buiten de scope van de actuariële verklaring. Omdat dit een belangrijk onderwerp is, is het van belang dat deze ambitie jaarlijks wordt getoetst. Daarmee krijgt het bestuur inzicht in de haalbaarheid van de afgesproken pensioenambitie. De certificerend actuaris heeft de mogelijkheid om naar eigen inzicht een opmerking te maken in het certificeringsrapport of de verklaring indien een dergelijk inzicht ontbreekt, of uit het inzicht blijkt dat het ambitieniveau structureel niet haalbaar is.

Afhankelijk van ervaringen met actuariële certificering onder de Wtp zal dit onderwerp nader uitgewerkt worden in een volgende versie van de leidraad.

6.5 Overgang gedurende het jaar

Bij een transitie naar de Wtp gedurende het jaar geeft de certificerend actuaris drie verklaringen af:

- Een verklaring over de eerste (FTK)periode tot aan het moment van de transitie;
- Een verklaring bij Toetsmoment 2;
- Een verklaring over de Wtp-periode tot aan de balansdatum.

In de Wtp-verklaring is een passage opgenomen waarin een korte samenvatting wordt gegeven van de eerdere verklaringen, zodanig dat het gehele jaar besproken wordt in de actuariële verklaring. Volledigheidshalve: als de transitie naar de Wtp per 1 januari plaatsvindt, vervalt alleen de verklaring over de FTK-periode. De verklaring bij Toetsmoment 2 wordt ook in dat geval (samengevat) beschreven in de eerste Wtp-verklaring.